

Sygn. akt VI U 130/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2024 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w W. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Iwona Dziegielewska
-----------------	----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2024 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania M. S.

przeciwko

pozwanemu Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek odwołania M. S.

od decyzji z dnia 13 lutego 2023 nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję, zaliczając odwołującą się do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym z przyczyn określonych symbolem przyczyn niepełnosprawności 05-R, ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od dnia 01.09.2025 roku do 16.10.2027 roku, zmienia zaskarżoną decyzję w punktach dotyczących wskazań w punkcie 1) na wymaga odpowiedniego zatrudnienia – na stanowisku przystosowanym dla osoby niepełnosprawnej-niezdolna do podjęcia pracy na otwartym rynku, dotyczących wskazań w punkcie 6) na istnieje potrzeba korzystania z systemu wsparcia środowiskowego w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, i inne placówki, w zakresie wskazań w punkcie 9) na spełnia przesłanki określone w art.8 ust.3a pkt.1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. –Prawo o ruchu drogowym(Dz.U. z 2020 r.poz.110 tj.)

VI U 130 /23

UZASADNIENIE

W dniu 17 kwietnia 2023 r. wpłynęło odwołanie M. S. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 13 lutego 2023 r. znak (...) w zakresie stopnia niepełnosprawności. W uzasadnieniu odwołująca się wskazała, że nie uwzględniono wszystkich jej schorzeń, w tym zaburzeń błędnika, osteoporozy, kurczów w obu udach, cukrzycy. Podała że ma problem z poruszaniem się po schodach, na stałe przyjmuje leki. Nie jest zdolna do pracy na otwartym rynku pracy (odwołanie k. 2-3).

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że lekarz przewodniczący składu orzekającego uwzględnił w rozpoznaniu

zasadniczym: stan po protezoplastyce stawów kolanowych w wywiadzie. Choroby współistniejące nadciśnienie tętnicze i cukrzyca. Podniósł, że stan naruszenia sprawności organizmu powoduje obniżoną zdolność do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykonuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną oraz ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować za pomocą wyposażenia w środki ortopedyczne, pomocnicze i techniczne. Nie powoduje konieczności zapewnienia częściowej lub stałej opieki innych osób w celu pełnienia ról społecznych i zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych. Odwołująca się spełnia kryteria zaliczenia jej do lekkiego stopnia niepełnosprawności na okres do 16 października 2027 r. według schorzeń oznaczonych symbolem O5-R (odpowiedź na odwołanie k. 5-6v).

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca się ma skończone 57 lat. Pracuje w (...) Leczy się z powodu choroby zwyrodnieniowej stawów kolanowych i biodrowych. Przeszła operacje protezoplastyki obu stawów kolanowych, prawego w 2017 r. i lewego w 2018 r. Ma zaplanowaną protezoplastykę prawego stawu biodrowego. Porusza się za pomocą kul łokciowych.

W badaniu RTG stawów biodrowych z 12 lutego 2020 r. stwierdzono sklerotyzację stropów panewek obu stawów biodrowych. W RTG lewej stopy płamisty zanik kostny, koślawość palucha. Natomiast w RTG prawej stopy z dnia 12 lutego 2020 r. opisano entezopatię przyczepu rozciągniętego podszewowego i ścięgna A..

W badaniu RTG kręgosłupa lędźwiowego z 16 kwietnia 2021 r. opisano prawostronne skrzywienie, nasilone zmiany zwyrodnieniowe. W badaniu RTG kręgosłupa piersiowego opisano lewostronne skrzywienie oraz nasilone zmiany zwyrodnieniowe. Z powodów ortopedycznych odwołująca się jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym od 1 września 2015 r. do 16 października 2027 r. Jest niezdolna do pracy na otwartym rynku pracy z powodu niewydolności chodu i niewydolności statycznej obu kończyn dolnych. Może pracować jedynie w zakładzie pracy chronionej lub na stanowisku pracy przystosowanym do niepełnosprawności. Wymaga zaopatrzenia w kule łokciowe. Wymaga też korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji oraz spełnia wymogi do wydania kart parkingowej (opinia ortopedy k. 13 - 13v).

Orzeczeniem z dnia 17 października 2022 r. Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. wydał orzeczenie zaliczające odwołującą się do lekkiego stopnia niepełnosprawności okresowo do 16 października 2027 r. według symbolu przyczyny niepełnosprawności O5-R (orzeczenie - akta (...)).

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. orzeczeniem z dnia 13 lutego 2023 r. znak(...) utrzymał w mocy orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. (orzeczenie - akta (...)).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, aktach (...), dokumentacji medycznej zawartej w aktach (...) oraz na podstawie opinii biegłego ortopedy k. 13-13v. Autentyczności dokumentów złożonych do akt sprawy żadna ze stron nie kwestionowała toteż Sąd uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie jako uzasadnione zasługiwało na uwzględnienie.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (DZ.U.2021 poz. 573) wyróżnia trzy stopnie niepełnosprawności zdefiniowane w art. 4 ust 1-3.

Zgodnie treścią ww. przepisu do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością

do samodzielnej egzystencji (art. 4 ust 1). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust 2). Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (art. 4 ust 3). Niezdolność do samodzielnej egzystencji, w myśl art. 4 ust 4 ustawy oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację. Zgodnie natomiast z art. 6b ust 3 ustawy w orzeczeniu ustala się niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności, nie więcej niż 3 symbole niepełnosprawności oraz wskazania dotyczące w szczególności: odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby;

1. szkolenia, w tym specjalistycznego;
2. zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej;
3. uczestnictwa w terapii zajęciowej;
4. konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby;
5. korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;
6. konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;
7. konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
8. spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 rehabilitacja zawodowa ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 110, z późn. zm.), przy czym w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności spełnienie tych przesłanek może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 10-N (choroba neurologiczna) lub 07-S (choroby układu oddechowego i krążenia).

O zaliczeniu osoby do danego stopnia niepełnosprawności decydują nie tylko kryteria medyczne, lecz również psychiczne i społeczne aspekty funkcjonowania człowieka. Ustalenie stopnia niepełnosprawności następuje na zasadach określonych następuje na zasadach określonych w odrębnej procedurze, normowanej przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (DZ.U. 2015.1110). Zgodnie z §29 ust 1 i 2 przy kwalifikowaniu o umiarkowanego stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę kryteria jak:

1. niezdolność do pracy, co oznacza całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu
2. konieczność sprawowania opieki – co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwieniu kontaktów ze środowiskiem

3. konieczność udzielania pomocy, w tym również współdziałaniu w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych. Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych, zgodnie z ust 2 ww przepisu, rozumie się przy tym konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie o którym mowa w ust 1 pkt 2 i 3.

W zakresie orzeczenia dotyczącego wskazania w pkt 7 - zgodnie z przepisami rozporządzenia Minister Gospodarki pracy i Polityki społecznej §29 przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych należy rozumieć konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy przy czym: konieczność sprawowania opieki oznacza całkowita zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwianiu kontaktów ze środowiskiem. Zaś konieczność udzielenia pomocy w tym w pełnieniu ról społecznych oznacza zależność od otoczenia polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w poradzeniu gospodarstwa domowego, współdziałaniu w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci czynników społecznych i kulturowych. Na każdy stan ograniczeń i samoobsługi, poruszania się i komunikacji oznacza, e mamy do czynienia z osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji. Na podstawie art. 4 ust 4 ustawy „niezdolność o samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację. O osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji możemy mówić wówczas, gdy ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu wiążą się z koniecznością sprawowania opieki i udzielania pomocy, a więc kwalifikują osobę do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Orzeczenie wskazane w pkt 8 przysługuje osobom, które nie ukończyły 16 roku życia i uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności. Zgodnie z definicją niepełnosprawnego dziecka, jest nim dziecko w wieku do ukończenia 16 roku życia legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Orzeczenie w pkt 9 uprawnia do uzyskania karty parkingowej. Zgodnie z art. 8 ust 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. (Dz.U. z 2017 poz. 128) kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej zaliczanej do znaczonego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Przy czym w przypadku umiarkowanego stopnia niepełnosprawnością spełnienie tej przesłanki może wystąpić wyłącznie w przypadku określenia symbolu przyczyny niepełnosprawności jako 04-O, 05-R, 10-N i 07-S. Tym samym brak jest możliwości pozytywnego określenia wskazania w pkt 9 orzeczenia.

Prawo do zamieszkania w oddzielnym pokoju reguluje § 5 ust 1 pkt 4 Rozporządzenia. Przy ocenie konieczności korzystania przez osobę zainteresowaną z prawa do zamieszkania w oddzielnym pokoju bierze się pod uwagę rodzaj niepełnosprawności, w szczególności czy osoba porusza się na wózku inwalidzkim, jest leżąca, ma znaczne ograniczenia w przyjmowaniu pokarmów i innych czynności fizjologicznych. W skazanie dotyczące konieczności korzystania przez osobą zainteresowaną prawa do zamieszkania w oddzielnym pokoju stanowi więc integralną część każdego orzeczenia o niepełnosprawności.

Jako, że rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie wymagało wiedzy specjalistycznej Sąd biorąc pod uwagę treść przytoczonych powyżej aktów prawnych postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2023r. dopuścił dowód z opinii biegłego chirurga ortopedy, neurologa i lekarza rehabilitacji w celu ustalenia czy odwołujący się jest osobą niepełnosprawną, a jeżeli tak to do jakiego stopnia niepełnosprawności się zalicza: znacznego, umiarkowanego, lekkiego, czy naruszenie sprawności organizmu jest trwałe czy okresowe, na jaki czas i kiedy powstało oraz czy stan zdrowia uzasadnia wskazania dotyczące:odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia w tym specjalistycznego, uczestnictwa w terapii zajęciowej, zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej oraz czy istnieje konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, czy istnieje konieczność korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki, czy istnieje konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną

możliwością samodzielnej egzystencji, czy spełnia przesłanki określone w art 8 ust 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym, czy spełnia przesłanki do otrzymania prawa do zamieszkania w oddzielnym pokoju (postanowienie k. 8).

W opinii z dnia 25 września 2023 r. biegły ortopeda uznał odwołującą się za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym z powodu schorzeń oznaczonych symbolem przyczyny niepełnosprawności O5-R od 1 września 2015 r. do 16 października 2027 r. Podał, że może ona pracować w zakładzie pracy chronionej lub na stanowisku pracy przystosowanym do niepełnosprawności. Wymaga zaopatrzenia w kule łokciowe. Wymaga też korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji oraz spełnia wymogi do wydania kart parkingowe (opinia ortopedy k. 13-13v)

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2023 r. Sąd pominął dowód z opinii lekarza sądowego neurologa i rehabilitacji (postanowienie k. 24). Sąd uznał, że biegły ortopeda kompleksowo odniósł się do dokumentacji medycznej i ocenił stan zdrowia odwołującej się zaś dopuszczanie dowodu z opinii kolejnych biegłych zmierzałoby jedynie do przedłużenia postępowania.

Zdaniem Sądu opinia biegłego była zgodna z wymogami art. 285 k.p.c., tj. zawierała uzasadnienie i była wyczerpująca. Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego, integralnymi elementami treści każdej prawidłowo sporządzonej opinii są: sprawozdanie z dokonanych czynności i spostrzeżeń, odpowiedzi na postawione biegłemu pytania, udzielone w sposób kategoryczny, jego wnioski oraz uzasadnienie pozwalające na sprawdzenie przez sąd logicznego toku rozumowania biegłego (vide wyrok SN z dnia 15 czerwca 1970 r., I CR 224/70, LEX nr 6750; postanowienie SN z dnia 20 listopada 1973 r., I CR 646/73, LEX nr 7340, wyrok SN z dnia 7 grudnia 2011r., II CSK 141/11, LEX nr 1110969). Kryteriami zatem oceny opinii biegłego są zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień staranności wyrażonych w niej wniosków (vide wyrok SA w Katowicach z dnia 7 lutego 2013 r. V ACa 668/12). Opinia była logiczna i nie budziła zdaniem Sądu wątpliwości z punktu widzenia metodologii, poprawności, rzetelności i prawidłowości rozumowania. Była jasna i wyczerpująca. Przeprowadzanie dowodu z kolejnych opinii stało się zbędne.

Mając na względzie powyższe Sąd zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że zaliczył odwołującą się do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym od 1 września 2015 r. do 16 października 2027 r. oraz w zakresie wskazań w punkcie 1 na wymaga odpowiedniego zatrudnienia na stanowisku przystosowanym do niepełnosprawności, dotyczących wskazań w punkcie 6 na istnieje potrzeba korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje rządowe i inne placówki oraz w zakresie wskazań w punkcie 9 na spełnia przesłanki określone w art 8 ut 3a pkt 1 ustawy z dni 20 czerwca 1997 r. - prawo o ruchu drogowym (DZ.U. 2020 póż 110)

Mając na uwadze powyższe Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.